

Poëtisch en indringend verbeeld: het lot van Namutebi

THEATER

DeGasten

My name before Naomi
ARQ Psychotrauma Expert Group
Frascati Producties

★★★★★

Het toneel van 'My name before Naomi' is ingericht als een wachtkamer, met rijen stoelen rond een bureau. Maar de toeschouwers worden bij binnenkomst door de Oegandese asielzoekster Naomi Namutebi eerst gevraagd op een met lint afgezette tribune plaats te nemen. Daar spreekt Namutebi ons in het Engels toe: weten we zeker dat we willen horen wat er komen gaat? We kunnen nog weggaan. Maar 'you're in or out,' zegt Namutebi, met de dubbele betekenis die dat in het Engels heeft. Als het 'in' is, kunnen we gaan zitten in de wachtruimte.

De 23-jarige Naomi Namutebi

*Zo rustig en beheerst
ze haar aangrijpende
geschiedenis prijsgeeft,
zo kolkend van woede
is haar alter ego*

kwam via mensenhandel, die gepaard ging met misbruik en geweld, in Nederland terecht. Ze is een zelfbewuste Afrikaanse vrouw met afrokapsel, een modieuze gestreepte blouse in een gebleekte skinny jeans gestopt. Namutebi is geen actrice, ze speelt zichzelf. Met behulp van actrice Nazanin Taheri wordt haar verhaal verteld, waarbij Taheri de rol inneemt van de instanties waarmee Namutebi in Nederland in aanraking is gekomen: de psycholoog die gespecialiseerd is in posttraumatische stress-

stoornissen, de advocaat die zich bezighoudt met mensenhandel, de opnameambtenaar van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND).

Citaten uit de verslagen en rapporten over 'de zaak Namutebi' staan in kil contrast met de monologen van Namutebi zelf, even poëtisch als indringend ver dicht door Eva Maria de Wit. We komen te weten wat Namutebi diep vanbinnen voelt en denkt tijdens de ondervragingen die ze moet ondergaan. Daarin gaat het niet om wie ze is, maar wát, om haar 'status' te bepalen. Slachtoffer van mensenhandel? Vluchteling vanwege haar seksuele geaardheid?

Het perspectief op Namutebi's 'identiteit' verandert voortdurend. Daaromheen vertelt Namutebi haar eigen verhaal en komen we te weten wie Namutebi werkelijk is. Ze vertelt over de vlinders in haar buik toen ze verliefd werd op een vrouw, maar ook over uitbuiting, vervolging en gedwongen prostitutie waardoor ze haar lichaam niet meer kon voelen. Zo rustig en beheerst ze haar aangrijpende geschiedenis prijsgeeft, zo kolkend van woede is haar alter ego: een danseres die haar indrukwekkende Afrikaanse lijf op Afrikaanse rap langs de rijen wachtkamerstoelen plooit.

Het schakelen tussen een koelzakelijk en persoonlijk perspectief is een prachtige metafoer voor het menselijk drama dat is weggestopt in stenen gebouwen en procedures. Voor deze productie (regie Elike Roovers en Rutger Esajas) is gesproken met instanties als Coördinatiepunt Mensenhandel, de officier van justitie en de IND. Zo krijgen we een schokkende inblik in het woud van complexe regelgeving aan de hand van Namutebi's inhumane traject. Geen makkelijke voorstelling, wel een noodzakelijke.

Alexander Hiskemuller

Asielzoekster Naomi Namutebi
speelt zichzelf. FOTO JEAN VAN LINGEN

